

РЕШЕНИЕ

№ 677

гр. София, 03.02.2017 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 15 състав, в публично заседание на 17.01.2017 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Якимова

при участието на секретаря Ц. Заркова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **5798** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.1, ал.2 от ЗОДОВ вр. чл.203–207 от АПК по предявен иск с правно основание чл.1 ал.1 от ЗОДОВ.

В депозирана в АССГ на 09.06.2016г. искова молба, конкретизирана с молба от 25.07.2016г. З. К. С. от [населено място] претендира обезщетение за вреди от Агенцията за социално подпомагане, причинени от незаконосъобразната заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП М., а именно:

обезщетение за имуществени вреди в размер на 4000 лв, от които 350 лв за периода 22.04.2015г. – 07.06.2016г., изразяващи в пропуск имуществото му да бъде увеличено с цитираната сума, заедно със законната лихва върху същата от 22.04.2015г. до окончателното ѝ изплащане, както и паричните средства /3650 лв - разлика до пълния предявен размер на тази претенция/, които са били нужни за лечение и лекарства, които С. пропуснал да употреби до датата на исковата молба – 09.06.2016г., тъй като в резултат на отменения административен акт той не е могъл да възстанови здравноосигурителните си права и да се яви пред ТЕЛК, въз основа на чийто акт би ползвал лекарствени средства с голямо намаление, би му била отпусната пенсия за инвалидност и въобще би се ползвал от множество облекчения на живота, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на предявяване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане; както и

обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1000 лв вследствие на преживяна протрахирана депресивна реакция за периода 22.04.2015г. до датата на исковата молба, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на завеждане на иска до

окончателното ѝ изплащане.

В осз на 01.11.2016г., след като на ищеца бе указано да уточни основанието на претенцията си за обезщетение за имуществени вреди в размер на 3650 лв, С. заяви отказ от нея. Така същата се счита предявена за сумата 350 лв имуществени вреди – пропуск имуществото му да бъде увеличено с цитираната сума, заедно със законната лихва върху същата от 22.04.2015г. до окончателното ѝ изплащане, както и обезщетение за имуществени вреди в размер на 1000 лв, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на завеждане на иска до окончателното ѝ изплащане.

В осз на 17.01.2017г. по искане на ищеца бе допуснато изменение на иска за обезщетение на имуществени вреди чрез намаляването му със сумата 25 лв, като същият се счита предявен за сумата 325 лв заедно със законната лихва върху същата от 22.04.2015г. до окончателното ѝ изплащане.

С. поддържа, че е социално слаб, безработен, без доходи и не разполага със средства за лекарства. Живее със заемни средства, получавани месечно от близки и роднини, които трябва да връща. Незаконосъобразният административен акт предизвикал прогресивно влошаване на здравословното му състояние с опасност за живота.

С писмения отговор по исковата молба от 12.07.2016г. ответникът, Агенция за социално подпомагане, чрез представител по пълномощие, отрича нейната редовност с аргумент, че не е конкретизирана формата на претърпените от С. имуществени вреди в размер на 4000 лв за периода 22.04.2015г. – 07.06.2016г. Изложени са и доводи за неоснователност на иска, доколкото хаотичните и неясни твърдения на С. не сочат да е налице бездействие или неправилно действие от страна на орган, принадлежащ към структурата на АСП. Не са заявени факти и не са посочени доказателства, индивидуализиращи увреждането, причинено от административния орган и насочени към установяване на причинно-следствената връзка между твърдяно виновно поведение на органа и вредите, които според ищеца са причинени от издаването на отменения акт. В хода на устните състезания пълномощникът на ответника сочи, че от заключението на СМЕ е видно, че няма доказателство за пряка и непосредствена причинна връзка между отказа да бъде предоставена еднократна социална помощ и здравословното състояние на ищеца.

Участващият по делото прокурор от СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковете, тъй като не са установени кумулативните предпоставки по чл.1 от ЗОДОВ.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

З. К. С. е претендирал право на социално подпомагане с молба-декларация вх. № 149 от 03.04.2015г. до директора на ДСП М. Със Заповед № 149/ 22.04.2015г. на цитирания административен орган е отказано отпускане на еднократна парична помощ по чл.16 ППЗСП за период с начална дата 01.04.2015г. С решение № 5998/ 13.10.2015г., постановено по адм. дело № 5359/ 2015г. по описа на АССГ, III отделение, 45 състав, влязло в сила на 07.06.2016г. /решение № 6722 от същата дата по адм. дело № 12840/ 2015г. на ВАС, VI отделение/, е отменена Заповед № 149/ 22.04.2015г. и делото върнато като административна преписка на директора на ДСП М. за ново произнасяне съобразно мотивите на съда. Според решаващия съдебен състав в Заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП М. липсват ясни и недвусмислени съображения относно отсъствието на предпоставките по чл.16 ППЗСП.

В изпълнение на съдебното решение е издадена заповед № 149/ 17.10.2016г. на директора на ДСП М., с която е отказано отпускане на еднократна парична помощ по чл.16 ППЗСП по съображения, че към подадените в подкрепа на молбата от 03.04.2015г. доказателства С. не представя медицинска документация или препоръка от лекар относно необходимостта от провеждане на медицински изследвания за освидетелстване от ТЕЛК. От наличните доказателства не може да бъде установено здравословното състояние на ищеца, на какви изследвания трябва да премине той, каква сума е необходима за тях, за да се докаже по безспорен начин за болестта, довела до явяване пред ТЕЛК. В хода на устните състезания ищецът твърди, че два месеца по-рано му е отпусната еднократна социална помощ в размер на 300 лв.

По искане на С. по делото бе допуснато, изслушано и прието без оспорване от страните заключение на комплексна съдебно-медицинска и психиатрична експертиза, което съдът цени като компетентно изготвено и обосновано. Според същото към м. април 2015г. ищецът страда от язва на дванайсетопръстника в ремисия; артериална хипертония II-III стадий, сърдечна форма, хипертонично сърце и съмнение за ИБС – тиха исхемия при наличие на висок стратификационен риск, като не може да се изключи и преживян миокарден инфаркт с неизвестна давност само въз основа на анамнезните и направените неинвазивни данни; хемороидална болест III стадий; ехографски данни за стеатоза на черния дроб; двустранна микролитиаза на бъбреците и пиелонефритни промени на левия бъбрек с наличие на малка паренхиматозна киста в десния. Лабораторни данни съмнителни за нарушен въглехидратен толеранс.

За периода м. април 2015г. – м.юни 2016г. има приложени медицински документи, които удостоверяват проведени прегледи единствено по повод атипичен гръден дискомфорт, без връзка с физическо натоварване – м.05.2015г., когато С. е консултиран с кардиолог. Не са констатирани промени, които да изискват лечение в болнично заведение. Хемодинамиката е била в граници на нормата – сърдечна честота 64 удара в минута и кръвно налягане 140/90 мм. Изказана е препоръка за неинвазивно изследване. По повод на описаното като колапс – рязко понижаване на стойностите на кръвното налягане, С. е преглеждан в болнично заведение – амбулаторен лист с дата 23.11.2016г., какъвто не се доказва – измерените и описани стойности на кръвното налягане са 200/110 мм при нормална пулсова честота 70 удара в минута и това отговаря на хипертонична криза. В заключение, за цитирания период има данни от приложени медицински документи за преживяна хипертонична криза, придружена от общомозъчна симптоматика по време на кризата, но без данни за изясняването ѝ, т.е. има документално влошаване на артериалната хипертония с преживяване на хипертонична криза.

С. не страда от психично заболяване, няма данни да е страдал и в миналото. Интелектът му е в границите на нормата, съответстващ на възрастта, образованието и социалния опит. Липсват данни за личностово разстройство /психопатия/, както и за болестна зависимост към алкохол или други психоактивни вещества. По време на цитирания период, а и към настоящия момент, се наблюдават елементи на разстройство в адаптацията. Поради липса на медицинска документация с психиатрична насоченост не може да се отговори на въпроса за изостряне на психиатричната симптоматика за периода април 2015г. – юни 2016г. В съдебно заседание в. л. С. пояснява, че безспорно липсата на средства обуславя понижено самочувствие и настроение, но не би могло с категоричност да се заключи, че отказът за отпускане на еднократна помощ е причина за развитието на т.нар. адаптационна

реакция. Най-често се касае за комплексни причини.

М. З. К., син на ищеца, разпитан в с.з. на 17.01.2017г., излага, че живее в едно жилище със своя баща, който постоянно се оплаква от болести, световъртеж, безсъние, бълнуване, непрекъснато говори, че ще умре, че няма лекарства. Свидетелят споделя, че съжителството им е трудно, че помага на баща си, стреми се да му осигурява храна, няколко пъти му е предоставял по 20 лв. Макар да работи по 14 часа дневно, К. не разполага с по-големи възможности да подпомогне баща си. Не му е известно какви съдебни спорове води той.

Показанията на свидетеля, макар лаконични, изхождат от лице с непосредствени впечатления от емоционалното състояние на ищеца в исковия период, а и въобще, поради което съдът ги цени като последователни, логични и кореспондиращи с доказателствата по делото, установяващи здравословното състояние на С. /заключение на КСМПЕ/.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени искове с основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и техният предмет е уточнен в с.з. на 01.11.2016г. и на 17.01.2017г., а и след указания на съда – първият, за обезщетение на имуществени вреди в размер на 325 лв, произтичащи от отменената като незаконосъобразна Заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ М., с която е отказано отпускане на еднократна помощ по чл.16 ППЗСП, заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 22.04.2015г. до окончателното ѝ изплащане; вторият, за обезщетение на неимуществени вреди в размер на 1000 лв, произтичащи от отмяната на цитирания административен вследствие на преживяна протрахирана депресивна реакция за периода 22.04.2015г. до датата на исковата молба, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на завеждане на иска до окончателното ѝ изплащане.

По допустимостта на исковете с оглед специалните изисквания по чл.203 - 204 от АПК вр. с чл.1, ал.1 и чл.8 от ЗОДОВ:

Претендира се настъпване на две категории вреди от акт на административен орган – директора на ДСП - М.. Според чл.204, ал.1 от АПК искът за обезщетение за вреди може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, а съгласно ал.4 незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението. С. се позовава на съдебно решение за отмяна на административен акт на административен орган, принадлежащ към структурата на ответното ведомство, свързан с отпускането на еднократна социална помощ по чл.16 ППЗСП. Формално е налице предпоставка по чл.204, ал.1 от АПК за допустимост на иска. Липсва специален ред за обезщетяване на вреди, причинени от актове/действия/бездействия на органа за социално подпомагане. Наред с това искът е предявен срещу надлежен ответник съгласно чл.205 от АПК, тъй като Агенцията за социално подпомагане е юридическото лице, към което принадлежи органът, издал отменения административен акт.

По основателността на допустимите искове:

За да възникне отговорност за дейност на администрацията, предвидена в чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, следва да са налице трите елемента от правопораждащия я фактически състав: 1. незаконосъобразен акт/действие/бездействие; 2. имуществени и неимуществени вреди и 3. пряка причинна връзка между тях. Отговорността е безвиновна (арг. от чл.4 ЗОДОВ). В случая е безспорно установено, че заповед №

149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП – М., с която е отказано да бъде отпусната еднократна парична помощ по чл.16 ППЗСП за 2015г., е отменена с влязлото в сила на 07.06.2016г. решение на АССГ по адм. дело № 5359/ 2015г. Следователно, доказано е наличието на отменен като незаконосъобразен с влязло в сила съдебно решение индивидуален административен акт, чиито адресат е ищецът. Видно от съобразителната част на решението, заповедта е отменена поради липса на мотиви, като преписката е изпратена на административния орган за ново произнасяне по молба-декларация вх. № 149/ 03.04.2015г. Липсва произнасяне по същество по въпроса дали спрямо З. С. са били налице предпоставките за отпускане на еднократна помощ по чл.16 ППЗСП за 2015г. Не е установено, че ищецът е отговарял на условията на Закона за социално подпомагане и на Правилника за прилагането му за отпускане на сочената социална помощ и че такава е била отказана незаконосъобразно. Към датата на устните състезания в настоящата инстанция не е представен акт влязъл в сила акт, с който да е признато правото на ищеца на еднократна помощ по чл.16 ППЗСП за 2015г., единствено е заявено твърдение, че два месеца по-рано директорът на ДСП М. се е произнесъл по благоприятен за С. начин. При тези данни не може да се направи извод, че ищецът е претърпял имуществени вреди, изравящи се в неполучената от него социална помощ, тъй като с решението, с което е отменена заповед № 149/ 22.04.2015г., административната преписка е изпратена обратно на органа за провеждане на ново административно производство, в резултат от което да бъде издадена нова заповед във връзка с молба– декларация с вх.№ 149 от 03.04.2015г. за отпускане на еднократна помощ по чл.16 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане. В случай, че административният орган достигне до извод, че З. С. отговаря на законовите изисквания за отпускане на исканата помощ, то тя ще бъде отпусната за претендирания период. Обратно, ако искането му не бъде прието за основателно и административният орган постанови отказ, за ищеца би се открила възможност да оспори издадения в резултат от това административно производство акт. Ако в производството по обжалването му се приеме, че лицето не отговаря на условията на ЗСП и ППЗСП за отпускане на еднократна помощ по чл.16 ППЗСП, той би подлежал на оспорване/отмяна по реда на АПК и за З. С. ще бъде налице нова възможност за претендира обезщетение за имуществени вреди от действието на издадената в резултат от второто административно производство заповед. По тези съображения съдът приема, че претенцията за присъждане на обезщетение за имуществени вреди е недоказана, тъй като не е разрешен въпросът дали З. С. има право на претендираната от него социална помощ с подадената до директора на ДСП- М. молба– декларация с вх.№ 149/ 03.04.2015г.

Без оглед на изложеното, не се установява третият елемент от фактическия състав по чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Причинната връзка е обективен признак, защото съществува в обективната действителност независимо от волята на отделните лица, включително на извършителя на правонарушението /издателя на незаконосъобразния административен акт/. Причинната връзка е едностранна и необходима. Едностранна е, защото само неправомерното поведение трябва да причинява вредата, но не и обратното. Необходима е, защото винаги след проявлението на неправомерното поведение се проявява вредата. Необходимо е вредата да е “пряка и непосредствена последица” от противоправното поведение, което приложимо по отношение на

причинната връзка при всички видове правонарушения. Прekiят и непосредствен характер е присъща черта на причинната връзка. Противоправното поведение изпълнява ролята на необходимо условие, без което вредата не би се проявила. Причинната връзка между противоправното поведение и вредата като факт от действителността трябва да бъде доказана във всеки конкретен случай. При спорове за законосъобразност на административни актове по ЗСП и ППЗСП извън правораздавателната компетентност на съда е да „замести“ административния орган като постанови отпускане на претендираната социална помощ. Затова пропусъкът да бъде увеличено имуществото на З. С. със сумата 325 лв /максимален размер на еднократната годишна помощ по чл.16 ППЗСП/ не е необходима и неизбежна пряка последица отмяната на Заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП М.. Липсата на елемент от фактическия състав на предявения иск за обезщетение на имуществени вреди във формата на пропусната полза - пряка и непосредствена причинна връзка между заявеното основание на предявения искове и претърпените вреди обуславя неоснователността на исковата претенция.

Исковата претенция за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди съдът намира за частично основателна. Безспорно е установено наличието на отменен като незаконосъобразен индивидуален административен акт, чийто адресат е ищецът. Както бе посочено, според мотивите на отменителното решение на АССГ, административният орган се е произнесъл без да изложи ясни и недвусмислени съображения за постановения отказ да бъде отпуснато претендираното социално плащане. Ищецът е поставен в положение на неяснота относно това дали следва да му бъде отпусната исканата от него еднократна помощ. Преписката е изпратена на административния орган за провеждане на ново административно производство. В резултат от незаконосъобразно проведеното административно производство, приключило с издаването на отменената заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП М., за ищеца са настъпили значителни неудобства и е бил лишен за продължителен период от време от яснота по въпроса дали отговаря на условията за отпускане на исканата еднократна помощ, а в случай че не отговаря, да изпълни изискванията на закона, с които не е в съответствие. Съгласно чл.11 АПК процесуалните действия се извършват в сроковете, определени от закона, и за най-краткото време, необходимо според конкретните обстоятелства и целта на действието или на административния акт. Липсата на конкретни съображения в отменената заповед по наведените от З. С. факти във връзка с молба-декларация № 149/ 03.04.2015г. го възпрепятства да получи стабилен акт, от който да е видно дали спрямо него съществуват предпоставки за отпускане на социална помощ. Той е поискал издаването на акт, с който се признават права от съществена важност за възможността на лицето да посрещне нуждите си от първа необходимост. По тази причина може да се направи обоснован извод, че забавянето във времето и липсата на яснота относно исканата помощ причинява на лицето тревоги, неудобства и напрежение, които могат да се квалифицират като подлежащи на обезщетение вреди с неимуществен характер с оглед установеното по делото негово здравословно състояние – страдащ от редица заболявания - язва на дванайсетопръстника, артериална хипертония II-III стадий, сърдечна форма,

хипертонично сърце и съмнение за ИБС – тиха исхемия при наличие на висок стратификационен риск без да може да се изключи и преживян миокарден инфаркт с неизвестна давност, хемороидална болест III стадий; ехографски данни за стеатоза на черния дроб; двустранна микролитиаза на бъбреците и пиелонефритни промени на левия бъбрек с наличие на малка паренхиматозна киста в десния. Част от тези заболявания са обострени в исковия период /заключение на КСМПЕ/ - документално влошаване на артериалната хипертония с преживяване на хипертонична криза. Макар да липсват данни ищецът да страда от психично заболяване, по време на исковия период, а и понастоящем, се наблюдават елементи на разстройство в адаптацията, сочи заключението. В същата насока са и показанията на св. К., споделящ за постоянните оплаквания на своя баща от световъртеж, безсъние, неспокоен сън.

Съгласно чл.1, ал.1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. По силата на § 1 от заключителните разпоредби на ЗОДОВ за неуредените в този закон въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. В случая е приложима разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите, съгласно която обезщетение за неимуществени вреди се определя по справедливост. В тази връзка съдът съобразява съдебната практика при приложение на разпоредбата, според която обезщетението се определя с оглед особеностите на всеки конкретен случай, според характера и степента на увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, последиците за психичното здраве на ищеца, продължителността и степента на интензитет, възрастта на ищеца, общественото и социалното му положение. Обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на чл.1 ЗОДОВ е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността. Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да служат още икономическият растеж, стандартът на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и обстоятелството, че осъждането само по себе си също има ефект на репарация. От друга страна размерът на обезщетението обаче не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия. От значение е и създаденият от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи /напр. реш. по адм. дело №6988/ 2015г. на ВАС/, тъй като в сферата на нематериалните ценности равенството в обществото намира най-чист израз, а "справедливостта" до голяма степен е изпълнена с морално съдържание и отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди. Като взе предвид възрастта и здравословното състояние на ищеца, съдът намира, че обезщетението за така претърпените неимуществени вреди следва да се определи в размер на 500 лв.

По изложените съображения искът на З. К. С. за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 325 лв следва да се отхвърли. Искът му за

обезщетение на неимуществени вреди се явява доказан и основателен за сумата от 500 лева. За разликата до пълния предявен размер от 1000 лева искът се явява недоказан и следва да бъде отхвърлен. Върху главницата на присъжданото обезщетение е дължима и законна лихва от датата, на която влиза в сила решението за отмяна на незаконосъобразния административен акт – 07.06.2016г. до окончателното ѝ изплащане.

Във връзка със заявената в отговора на исковата молба претенция на ответника за присъждане на разноски съдът се позовава на изразеното в решение № 13822/15.12.2016г. по адм.дело № 13610/2015г. разбиране, че: „разпоредбите на чл.10, ал.2 и ал.3 от ЗОДОВ (тълкувани в тяхната взаимовръзка) се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл.78, ал.8 от ГПК, във връзка с чл.144 от АПК и чл.143 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗОДОВ, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на адвокатско възнаграждение на ответника, ако последният е бил защитаван от адвокат или юрисконсулт при отхвърляне пълно или частично на иска/ исковите му, означава, че такова не се дължи. Поради това в производството по ЗОДОВ при отхвърляне изцяло на исковата претенция ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение.“

По изложените съображения Административен съд София-град, I отделение, 15 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, по иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, Агенцията за социално подпомагане да заплати на З. К. С. 500 /петстотин/ лв обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконосъобразната заповед № 149/ 22.04.2015г., издадена от директора на ДСП М., заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 07.06.2016г. до окончателното ѝ изплащане.

ОТХВЪРЛЯ предявения от З. К. С. срещу Агенцията за социално подпомагане иск за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 325 лв от отменената Заповед № 149/ 22.04.2015г. на директора на ДСП М. заедно със законната лихва върху тази сума от 22.04.2015г. до окончателното ѝ изплащане; предявения от З. К. С. срещу Агенцията за социално подпомагане контрол иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 500 лв, както и искането за присъждане на законна лихва върху върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди за периода от 22.04.2015г. до 07.06.2016г.

Решението е постановено при участието на прокурор от СГП.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: